

Труднощі та Адаптація

Як українські приватні підприємства долають виклики російсько-го повномасштабного вторгнення

THE WORLD BANK
IBRD · IDA | WORLD BANK GROUP

Світовий Банк здійснив всеохопну багатоджерельну програму моніторингу щоби в'яснити, як нині живуть українські приватні підприємства та що їм потрібно у найближчому майбутньому.

Результати вказують на суттєвий негативний вплив вторгнення на підприємства, проте вони проявили стійкість й багато з них продовжили роботу та впровадження інновацій.

Амбітна та комплексна програма моніторингу

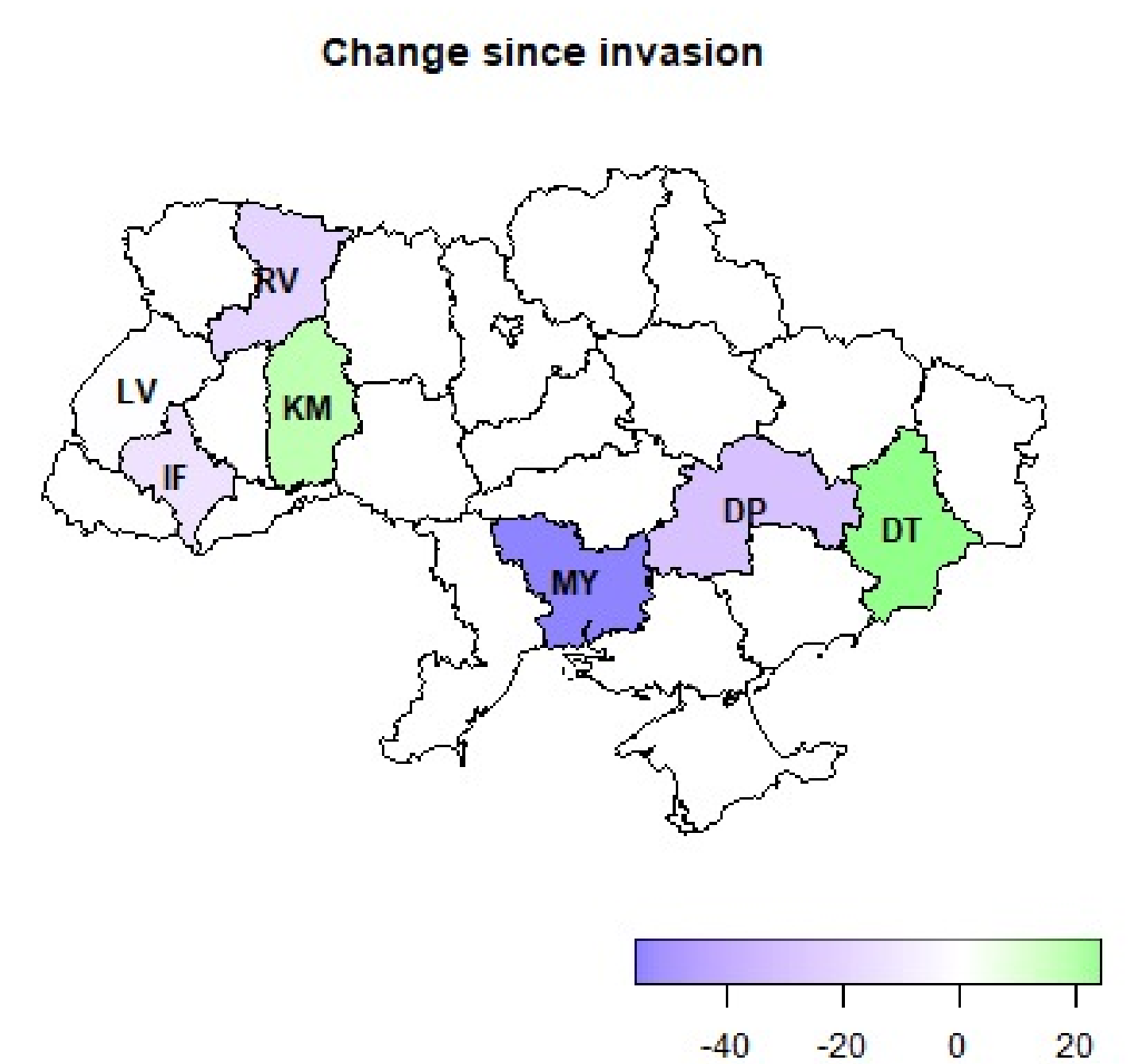
Світовий Банк провів аналіз використовуючи такі джерела:

1. Національно репрезентативне опитування 2 727 підприємств України, включно з малими (1-19 працівників), середніми (20-99) та великими підприємствами (понад 100);
2. Опитування 82 міжнародних компаній, що працюють в Україні; та
3. Супутникові дані в режимі реального часу для аналізу впливу на різні галузі та області.

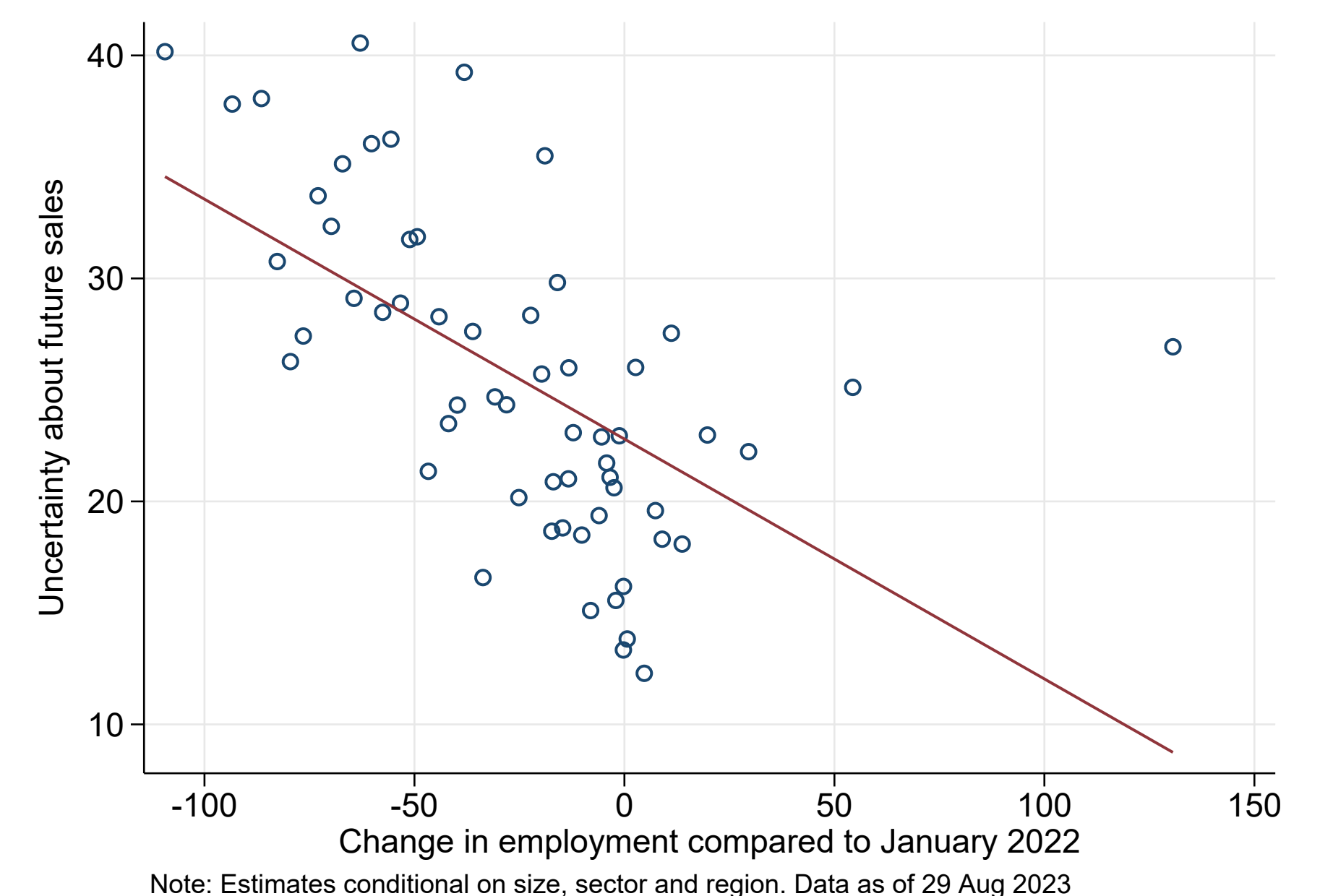
Ключові висновки

1. Підприємства зіткнулися з суттєвими перебоями у своїй діяльності у зв'язку з: нестачею виробничих ресурсів (27%) та робочої сили (15%), потребою релокації (12%), перебоями з енергопостачанням (15%) та інтернетом (11%), злочинністю (15% великих фірм).
2. Підприємства постраждали через значний негативний вплив на виручку (-53%), зайнятість (-25%) та активи, але цей вплив варіюється між компаніями, регіонами (зменшення виручки на Сході: -70% супроти -39% на Заході) та галузями.
3. Приблизно кожне п'яте підприємство зазнало ушкоджень через бойові дії, а кожна четверта фірма має пошкодження понад 60% активів. 33% серед великих підприємств проти 15
4. 75% експортерів зазнали зменшення обсягів експорту, переважно внаслідок перебоїв у ланцюгах постачання та логістиці (72%). Продажі в напрямку РФ чи Білорусі припинились.
5. Підприємства перебувають у фінансовій скруті. Основними перешкодами доступу до фінансування є високі відсоткові ставки (27%), блокування податкових накладних (25%) та суттєва невизначеність (17%).

Суттєві відмінності впливу вторгнення за галузями та регіонами Деякі галузі постраждали в національному масштабі (цементна промисловість), інші відновилися після початкового шоку (металообробка), а окремі навіть розширили діяльність (деревообробка та меблева). Приклад: Виробництво бетонних конструкцій.

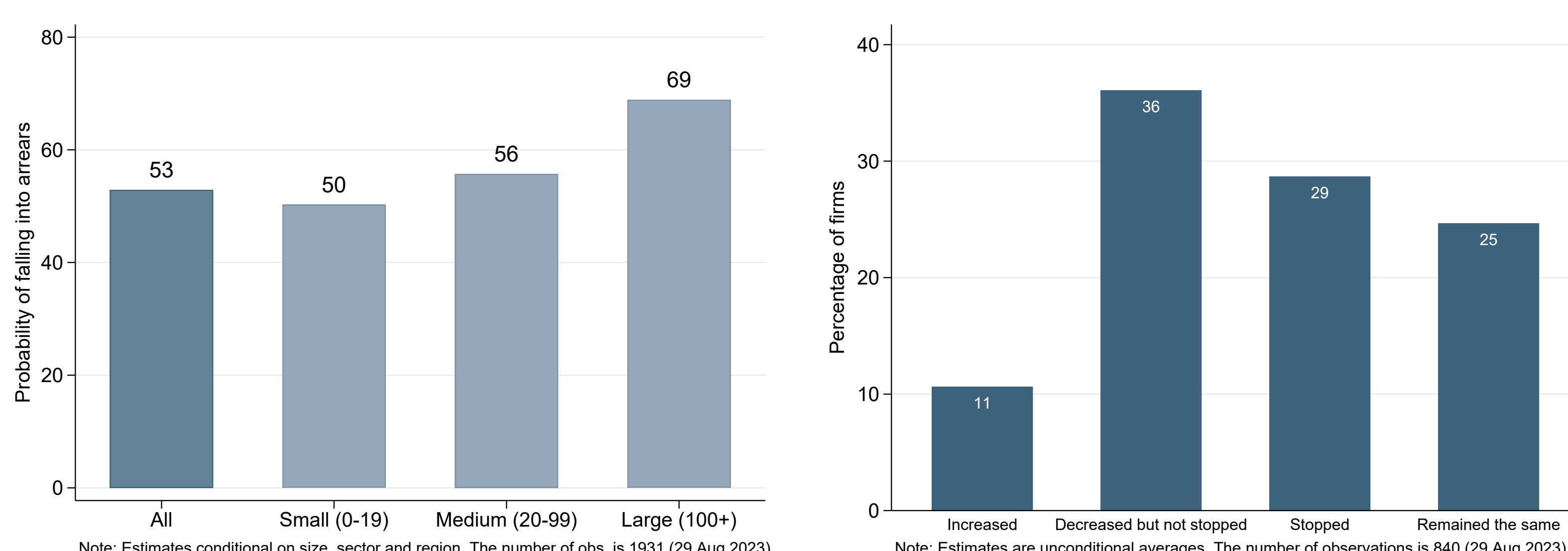

Підприємства зіткнулись з дуже великою невизначеністю щодо майбутньої виручки. Для порівняння, нинішня невизначеність є вдвічі більшою за ту, з якою підприємства в Україні зіткнулися через карантин під час пандемії COVID-19. Невизначеність корелює з падінням зайнятості.

Великі підприємства було зазнали особливо відчутного удару

Великі фірми є більш фінансово вразливими: 69% очікують набутти чи вже мають заборгованість, на відміну від 53% таких серед усіх компаній.

2/3 всіх імпортерів мали зменшити закупівлі сировини та проміжних виробів з-за кордону, більший вплив чого простежується серед великих виробничих та будівельних підприємств.

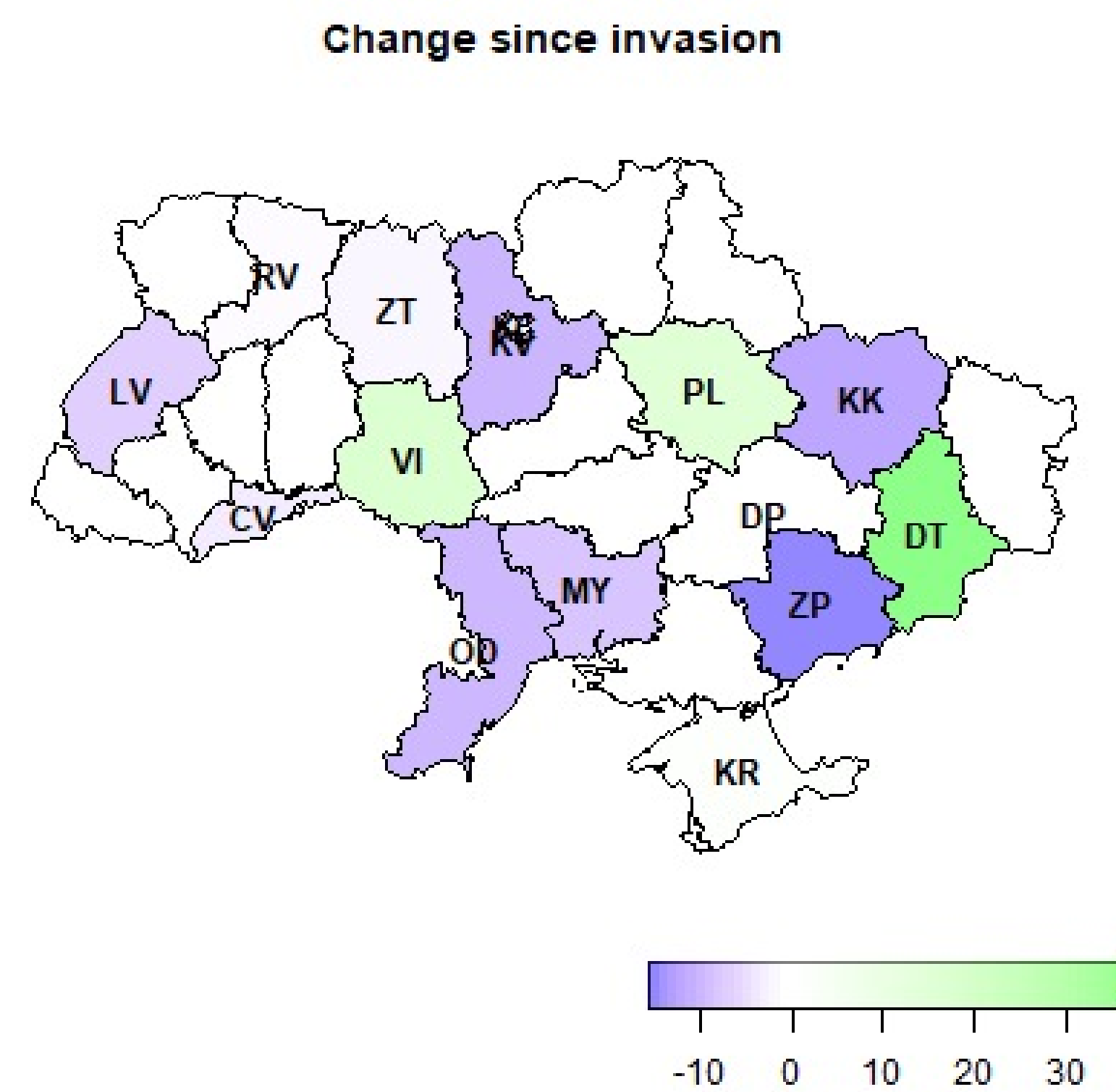
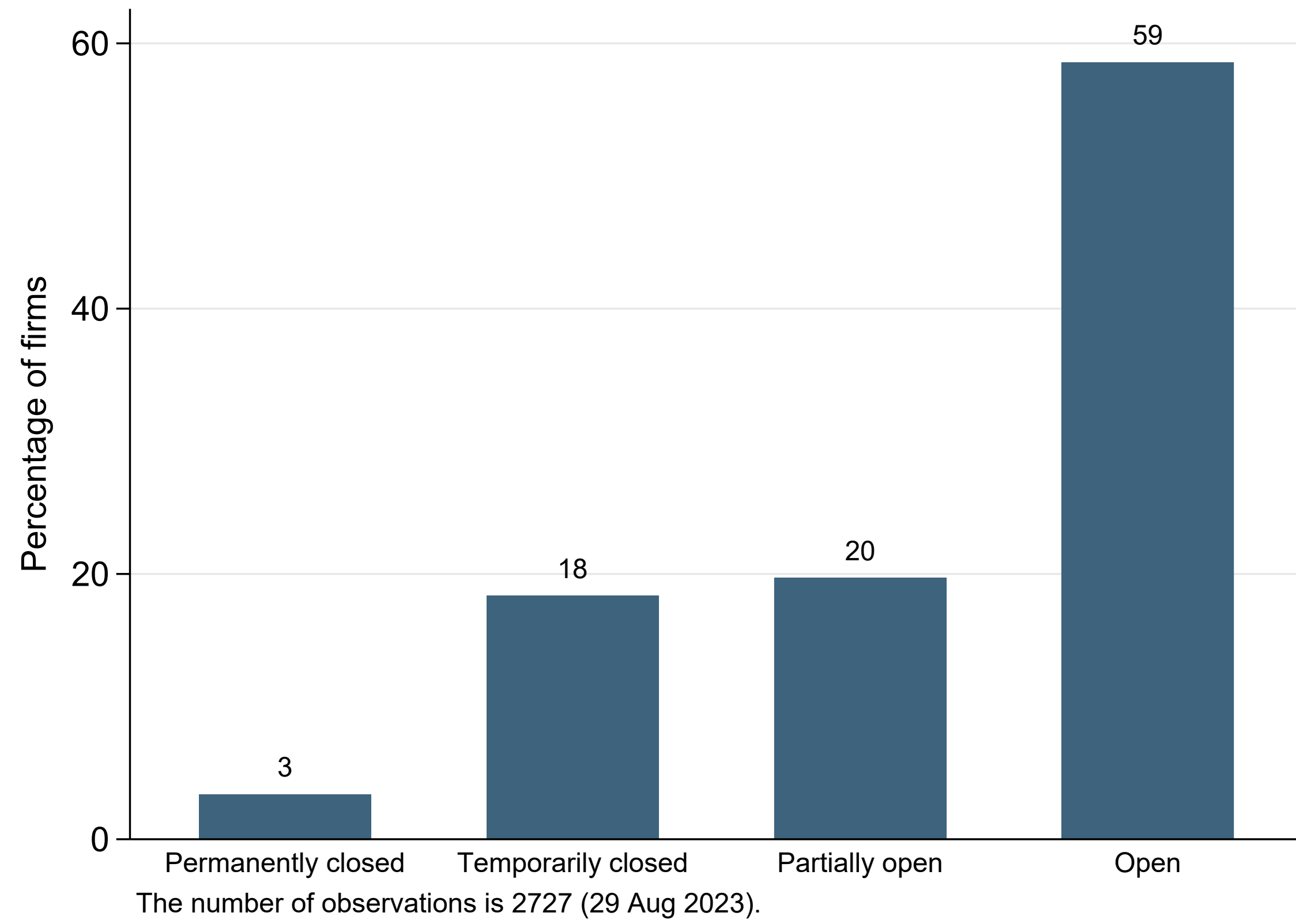
Підприємства Реагують зі Стійкістю та Гнучкістю

Український підприємець: “Підприємці є людьми, чия психологія налаштована на перемогу. Вони подеколи ризикують з надією на успіх. На щастя, такі люди є серед українців. Їх таких багато і вони, мабуть, є основним скарбом нашої нації. . .”

Обрані знахідки

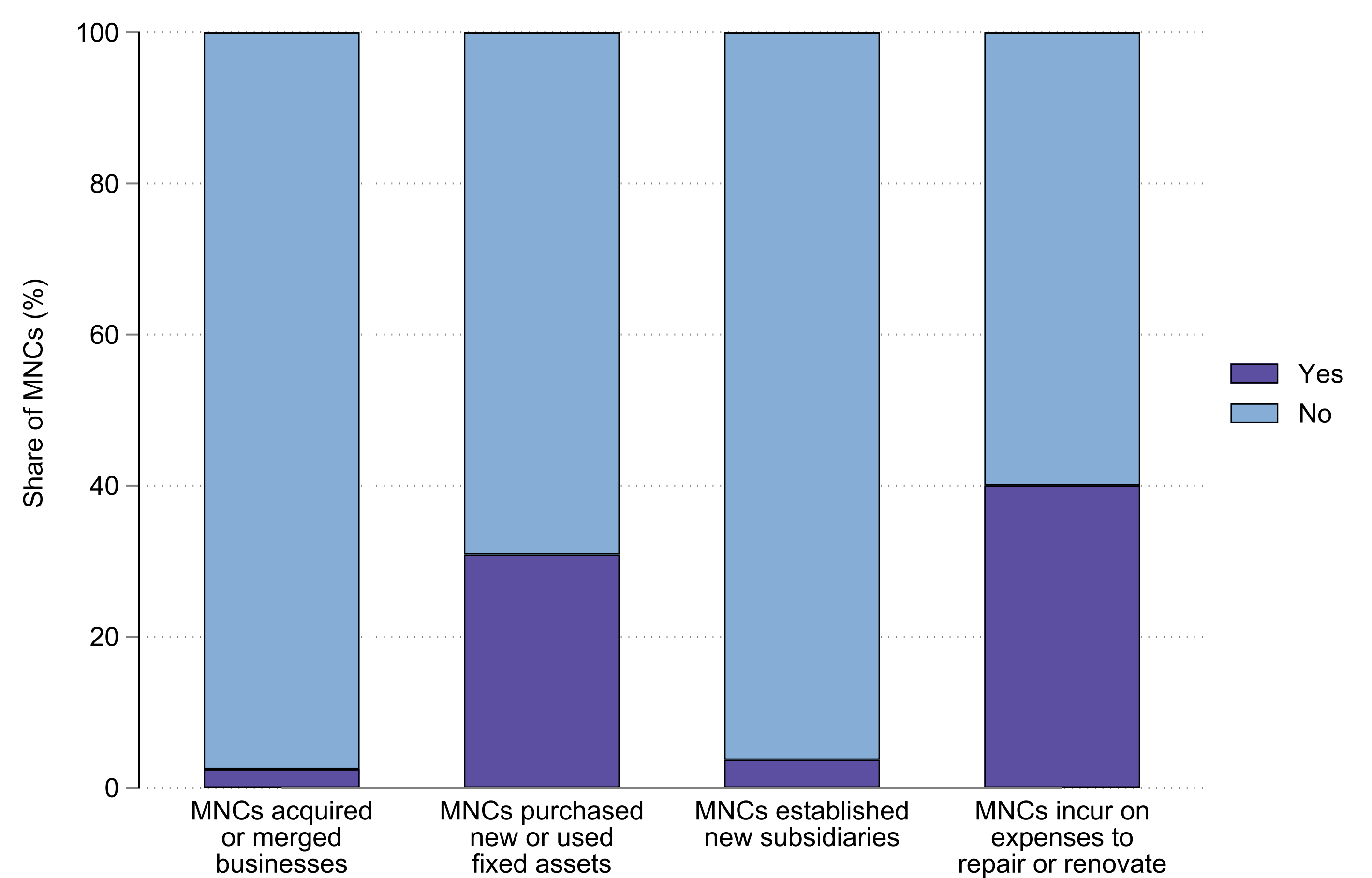
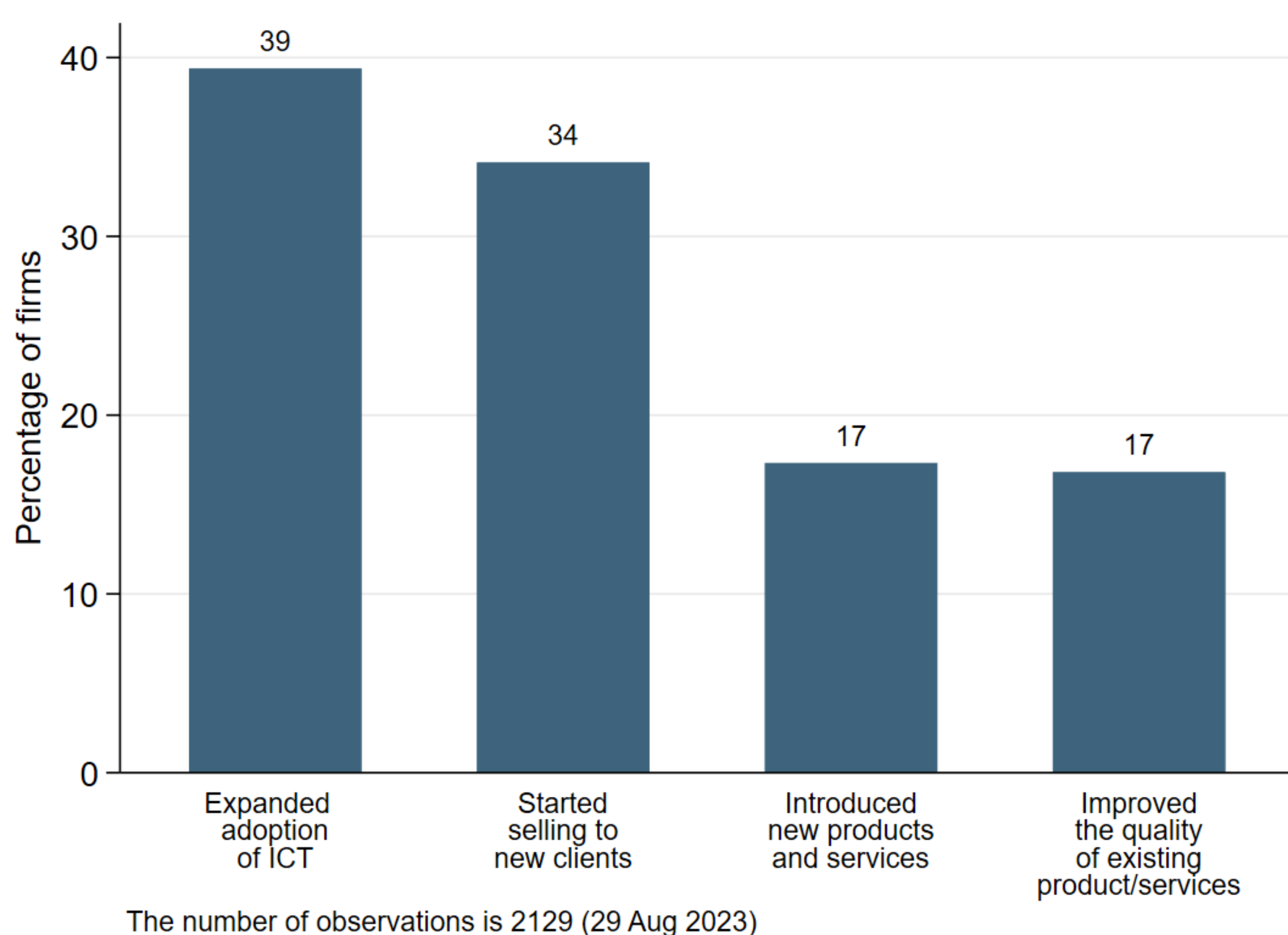
Більшість фірм показали свою стійкість та продовжили працювати, нехай і малими потужностями (середній рівень використання виробничих потужностей- 44%).

Роздрібна торгівля зменшилась на Півдні та Північному Заході країни. Попит відновився у 2023 році, проте лише до рівня до вторгнення. Зарубіжні мережі та малі магазини проявили стійкість.

Чимало фірм відповіли на виклики проактивно: через діджиталізацію, інновації та пошук нових клієнтів і ринків.

Більшість міжнародних компаній не зменшували свої інвестиції, а майже половина з них інвестувала в нові активи та ремонти наявних.

Ухвалення політик та потреби підприємств

Державна підтримка та її таргетність можуть бути покращені:

- Мала кількість підприємств (в середньому 8%) отримали підтримку, серед малих фірм таких лише 6%.
- Кожна четверта компанія не отримала підтримки, оскільки про неї не було відомо.
- Вища ймовірність отримання підтримки пов'язана із меншим негативним впливом війни (на виручку компанії).

Пріоритети публічної політики для підприємств:

- Зазначені підприємствами пріоритетні напрямки державної підтримки включають: фінансову допомогу, покращене регулювання та допомогу з отриманням доступу до ринків.
- Перелік пріоритетів для міжнародних компаній: мир, сприятливий бізнес-клімат та макроекономічна стабільність як майбутні рушії інвестицій.
- Страхування воєнних ризиків та інвестиційні гарантії серед пріоритетних інструментів підтримки для міжнародних компаній.

Потенційні напрямки політики:

- Краще таргетована підтримка залежно від підприємств, регіону та галузі;
- Зниження фінансової вразливості та невизначеності;
- Сприяння зовнішнім інвестиціям та кращий доступ до ринків;
- Загальноєкономічні реформи.